

ÅSNES KOMMUNE

Sakspapir

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
004/25	Utvalg for næring og strategi	03.03.2025

Saken avgjøres av: Saksansvarlig: Skolegården, May Grete	Arkiv: K1-033	Arkivsaknr: 18/154
---	----------------------	------------------------------

Endring av forskrift for minsteareal for elg i Åsnes kommune

Kommunedirektørens innstilling:

Det foreslås følgende nytt minsteareal for elg øst for Glomma i Åsnes kommune:

	Elg Minsteareal i daa
Områder øst for Glomma	7 000

Forslaget til minstearealene sendes på høring med høringsfrist 27.mars 2025.

03.03.2025 Utvalg for næring og strategi

Enstemmig som innstilling

NOS-004/25 Vedtak:

Det foreslås følgende nytt minsteareal for elg øst for Glomma i Åsnes kommune:

	Elg Minsteareal i daa
Områder øst for Glomma	7 000

Forslaget til minstearealene sendes på høring med høringsfrist 27.mars 2025.

Sakens bakgrunn:

Saksbehandler: Pia H. Knøsen Lund, Landbrukskontoret for Våler og Åsnes

Åsnes kommune ønsker å foreslå endringer i lokal forskrift om adgang til jakt på elg, hjort og rådyr. Endringene sendes på høring med høringsfrist 27.mars 2025.

Vi ser at det er behov for å endre minstearealet for elg øst for Glomma i kommunen. Endring i lokal forskrift skjer i tråd med "Forskrift om forvaltning av hjortevilt" (Hjorteviltforskriften) § 6 andre ledd der det heter at: Forslag til endring av minsteareal fremmes innen 15.januar. En eventuell forskriftsendring fastsettes av kommunen innen 15.mars. Etter høringen behandles saken direkte i kommunestyret 9.april og det søkes dispensasjon fra tidsfristen slik at endringen gjelder fra 2025 og for nye driftsplaner for perioden 2025-2027.

Vurdering:

Definisjonen av minsteareal er blant annet størrelsen på det tellende arealet som normalt skal ligge til grunn for hver fellingstillatelse som jaktrettshaverne har krav på. Det er derfor viktig at vedtatt minsteareal reflekterer de hjorteviltbestandene som faktisk finnes i kommunen. Dersom minstearealene er for høye eller for lave over tid er det i praksis ingen reel forvaltning av hjortevilt fra kommunens side. Veileder til Hjorteviltforskriften fastslår: Fastsetting av minsteareal er det viktigste

virkemiddelet i regulering av bestandsstørrelse. Minstearealet bør samordnes med de øvrige virkemidlene for å nå kommunens mål i hjorteviltforvaltningen.

Ulvesona deler kommunen i to og gir valdene øst for Glomma store bestandsvariasjoner. Det kan skje store endringer over kort tid som følge av etablering av nye revir eller at et revir har blitt borte som følge av lisensjakt.

Kommunen har gjennom Hjorteviltforskriften flere virkemidler for å regulere bestanden og tildelinger raskt. I tråd med Hjorteviltforskriftens § 7 kan minstearealet fravikes med inntil 50%.

Fravik fra minstearealet skal gjelde for et begrenset tidsrom og for særskilte vald. Et vedtak om avvik kan derfor benyttes hvis det oppstår en situasjon der det skjer store endringer i bestanden eller er andre ekstraordinære forhold.

Valdene kan også benytte seg av Hjorteviltforskriftens § 15, og søke kommunen om endring av bestandsplan. I Åsnes kjører vi 3 årlige bestandsplaner.

Dersom en endring i bestanden skjer over en lengre periode, over et år, bør minstearealet endres. Kommunen kan selv legge opp til en forskriftsendring.

Flere av elgvaldene øst for Glomma i ulvesona opplever store variasjoner i antall fellinger de siste årene på grunn av blant annet predasjon fra ulv. Tildelingene har over en årrekke vært mye høyere enn det antagelser om bestandsstørrelsen og antallet fellinger skulle tilsi.

I en bestand i endring må minstearealet ikke være urørlig, men bør årlig være oppe til diskusjon blant vald og kommune.

Før forslag til endring av minsteareal er følgende punkter vurdert:

- bestandsutviklingen i forhold til kommunens mål i Forvaltningsplan for hjortevilt for Våler og Åsnes 2016-2025
- bestandens størrelse og forhold til kommunens mål i Forvaltningsplan for hjortevilt for Våler og Åsnes 2016-2025
- beitegrunnlag og artens livsvilkår ellers, herunder sesongtrekk i forhold til beitetakster gjort i 2018 og 2022.
- eventuelle konflikter i forhold til jord- hage- og skogbruk
- viltpåkjørsler langs vei og jernbane samt annen irregulær avgang

· andre mulige konflikter.

Minsteareal pr 01.01.25: (forskrift vedtatt i 2023)

Art	Minsteareal
Elg	4 000
Hjort	25 000
Rådyr	500

Det er kun for områdene øst for Glomma i ulvesona det nå forslåes å øke minstearealet for elg.

For å vurdere minstearealet for elg som bør legges til grunn fremover har vi lagt fellingstall for bestandsplanperiode 2022-2024 og spesielt sett på fellingstallene for 2024.

-Åsnes Nordre Driftsplanområde
2022-2024 Felt elg 151 totalt.

Valdet er 292.985 daa som tilsier et minsteareal i perioden på 5.821 daa.

Godkjent kvote 234 dyr tilsier et minsteareal på 3.756 daa.

Det ble felt 36 dyr i 2024 som gir en fellingsprosent på 46 og et areal på 8.138 daa bak hver felt elg.

-Åsnes Finnskog Driftsplanområde
2022-2024 Felt elg 117 totalt.

Valdet er 245.000 daa som tilsier et minsteareal i perioden på 6.282 daa.

Godkjent kvote 191 dyr tilsier et minsteareal på 3.848 daa.

Det ble felt 46 dyr i 2024 som gir en fellingsprosent på 70 og et areal på 5.326 daa bak hver felt elg.

-Hof-Finnskog Driftsplanområde
2022-2024 Felt elg 118 totalt

Valdet er 159.050 daa som tilsier et minsteareal i denne perioden på 4.044 daa.

Godkjent kvote 150 dyr tilsier et minsteareal på 3.181 daa.

Det ble felt 40 dyr i 2024 som gir en fellingsprosent på 70 og et areal på 3.976 daa bak hver felt elg.

Det er store variasjoner på tettheten av elg i kommunen, mens vi vest for Glomma har en stabil og svakt økende bestand av elg har vi på østsiden av Glomma hatt en stor nedgang på elgbestanden. De siste års nedgang skyldes i stor grad predasjon av ulv. Bestandsmålet for ulv i Norge er 4-6 ynglende par. Ulvflokker som bruker begge sider av riksgrensen telles som ½ flokk i hvert land. Dette kan bety at flere flokker oppholder seg og bruker arealer i Norge enn bestandsmålet tilsier.

En ulvflokk tar mellom 80 og 120 stk elg pr år. Tilveksten på elgbestanden får en brå knekk i områder hvor valpehiet blir etablert – da elgkalver er et lett og foretrukket bytte for ulvefamilien når valpene er små. Valpene blir ofte flyttet etter en tid, noe som igjen vil påvirke kalveoverlevelsen i et større område og vil ha påvirkning på flere driftsplanområder. Når valpene blir større og flokken trenger mer mat vil større elg bli foretrukket.

Dersom en ulvflokk blir tatt ut på lisensfelling kan beskatningen på elgbestanden ha

en kort virkning, men dersom det blir en ny yngling eller det etableres et nytt revir i samme område vil denne beskatningen måtte hensyntas i mange år fremover.

Driftsplanområdene i Åsnes øst for Glomma ønsker at minstearealet skal økes fra 4 000 daa til 7 000 daa fra 2025.

Langtidsmålsetningen er å ha en avskyting på 4.000 daa pr elg, men valdene mener at det er nødvendig med en reduksjon av uttaket en periode for å kunne nå dette målet på sikt.

Det skal i år lages nye 3 årige bestandsplaner for perioden 2025-2027 og det er en fordel om det raskt settes inn tiltak for å raske snu den negative utviklingen i elgstammen.

Dersom minstearealet ikke reduseres kan rettighetshaverne velge å melde seg ut av valdet og be om direkte tildeling fra kommunen etter vedtatte minsteareal, noe som vil kunne resultere i at avskytingen blir liggende på et for høyt nivå.

Valdene øst for Glomma i Åsnes ønsker å etablere et bestandsplanområde bestående av alle de tre elgvaldene øst for Glomma og vil søke om felles bestandsplan for perioden 2025-2027.

Landbrukskontoret har flere ganger gjennomført beitetakster for hele kommunen for å kartlegge beitetrykket fra elg og hjort. Resultatene fra 2022 viser, som ved forrige takst i 2018, at beitetrykket generelt er lavt og at bestanden av hjortevilt kan økes.

Hovedregelen er at kommunen har ett minsteareal per art. Det kan imidlertid fastsettes forskjellig minsteareal i ulike deler av en kommune dersom det er vesentlig forskjell på beitegrunnlag, bestandstetthet eller skadepress. I slike tilfeller bør grensene mellom områder med ulikt minsteareal følge klare skillelinjer i terrenget, eksempelvis større vassdrag. Utfra de regionale variasjonene bør minstearealene deles i ulike områder.

Valdene innen ulvesona i Våler er så langt ikke påvirket av predasjon i like stor grad som valdene i Åsnes og ønsker pr nå ikke å endre minstearealet for elg. Vestmarka Viltstellområde ligger vest for Glomma og er utenfor ulvesona og er ikke belastet med ynglende ulv.

Naturmangfoldloven

I følge §7 i Naturmangfoldloven skal forskriftsendringer vurderes etter de miljøretslige prinsipp som går frem av §8-12:

§8 Kunnskapsgrunnlaget: kommunen har registreringer over fellingstall for hjortevilt og sett-elg statistikk tilbake til 2008. Dataene er registrert i Hjorteviltregisteret. Målet med endringen av minstearealet er å oppnå et bedre samsvar mellom minsteareal og den faktiske bestanden av hjortevilt. Vi ser at det er en stor utfordring å regulere uttaket av elg gjennom elgjakten da det er umulig med sikkerhet å si hvor mange elg og hvilken kategori av dyr som vil bli tatt av ulv det enkelte år.

§9 Føre-var prinsippet: §7 i Hjorteviltforskriften tillater et avvik på opptil 50 % dersom bestanden endrer seg eller det oppstår andre ekstraordinære forhold. Dette gjør at en over en kort periode raskt kan øke eller redusere avskytingen dersom det er spesielt behov for det.

§10 Samlet belastning på økosystemet: Endringer i minstearealet for elg og

områdedifferensiering gjør at samsvar mellom bestanden og den faktiske fellingsgraden vil ikke føre til en økt belastning på økosystemet.

§11 Kostnader ved miljøskade: Ikke relevant

Alternativ handlemåte

Opprettholde minstearealene i vedtatt forskrift fra 2023.
Endre minstearealet til en alternativ størrelse.